

SAN JUSTOKO KAROBIA BERRIRO KETAN

Otzerinmendiko Kofradiak piztuko du abuztuaren 6an, goizeko 11:00etan

Karobien ke zurixka XX. mendearen erdirantz itzali zen. Dena dela, duela hogeita bat urte Gorbeia mendiaren magalean kokaturik dagoen San Justoko karobia berreskuratu eta karea antzinako erara egin zuen Ipizki Taldeak. Aurten Otzerinmendiko kofradiak emango dio jarraibidea 2016an desagertu den Ipizkik hasitako ibilbideari. Abuztuaren 6an eta 7an kareharria, egurra eta sua bilduko dituen labea ketan ikusteko aukera izango dute San Justora hurbiltzen direnek.

Piztu aurretik egurrez eta kareharriz bete behar da karobia izan da karobia

martxan jartzeaz, Juan eta Julian Aranaren zuzendaritzapean, baina 2016an Ipizkik amaiera eman dio bere hogeitako ibilbideari eta Otzerinmendiko kofradia arduratuko da lekukoa hartzeaz eta karobia lanean jartzeaz.

1950ean azkenengoz

Duela hogeita bat urte jarri zuten martxan 1950etik bertan behera utzita eta hondatuta zegoen karobi hau. Horretarako, urte hartan eta toki berean azkenengoz karea egin zuten Juan eta Julian Aranarekin harremanetan jarri ziren Ipizkikoak, eta beraien zuzendaritzapean konponketa eta zaharberitze lanei ekin behar izan zieten bi hilabetetan zehar, kare labea ketan jarri aurretik.

Otzerinmendi auzuneko Goikuria eta Arana familiak, Kandido(+) eta Felix(+) Goikuria anaiak alde batetik eta Juan eta Julian Arana bestetik, izan ziren 1950ean toki horretan azken aldiz lan egin zutenak. Juan eta Felix labea zaintzeaz eta karea egiteaz arduratzen ziren bitartean, Julian eta Kandidok, idipare batez baliatuz, Atxebeiko beheko errekatik —San Justo goiko aldean— kareharria, eta Azkarralde eta Igertubari basoetatik egurra ekartzen zuten. Soroetan ongari moduan erabili ziren 2.000 kintal —100.000 kilo— kare ekoiztu zituzten guztira.

Azken hogeitako urteetan gertatu den bezala, abuztuaren 6an, zapatuan, goizeko 11:00etan, urteetan zehar ahaztuta eta itzalita egon zen ke zurixka San Justoko haritzen artean igoko da Gorbeia mendiaren tontorra bilatuz. Igande eguerdirantz, kare bizia oka egiten hasiko da *labe-ahoa*.

Aurten ere abuztuko lehen asteburuan Zeanuriko (Bizkaia) Otzerinmendi auzuneko San Justo basiliza ingurura hurbiltzen direnek jadanik desagerturik dagoen karegintzaren gorabeherak ezagutzeko aukera izango dute Otzerinmendiko kofradiaren eskutik. Iaz arte, Ipizki Taldea arduratzen

Kkarobian lanean

Karobi frantsesa

San Justokoa karobi *frantsesa* deritzona da, hau da, kontraterrenoa aprobetxatuz eraikitakoa. Pixkanaka-pixkanaka estutzen doan zulo bat da, 4 metroko sakontasuna duena, eta 150 zentimetroko zabalera goiko aldean eta 40koa behekoan.

Kare labe *frantsesek* era honetan egiten dute lan: erregai funtzioa jokatzeko duen egurrez betetzen dira, gero, gainean, kareharri jartzen da eta sua ematen zaie. Harria errez kare bihurtzen da eta karea egin ahala, egurrez eta kareharriz kargatzen da karobia. Lan horrek hainbat lagunen beharra eskatzen zuen, horregatik hiruzpalau etxe elkartzuz edo auzolanean egiten zen.

Karearen erabilerak

Jadanik Antzinaroko zibilizazioek erabiltzen zuten karea, adibidez egiptiarrek gorpuak baltsamatzeko erabiltzen zuten. Euskal Herrian, erromatarren garaian eraikuntzan erabiltzen bazen ere, XVII. mendetik aurrera, nekazaritzan erabiltzen hasi zirenean, erabat zabaldu zen.

Baina zertarako egiten zen karea? Hainbat zereginetarako: Eraikuntzan, lurraz eta uraz nahastuz etxeparetak eta mota guztietako hormak eraikitzeko morteroa lortzen zen, eta uraz bakarrik nahastuz, baserrietako hormak zuritzeko *letxera*. Nekazaritzan, soroetako ongarri bezala eta koko edo harren kontra erabiltzen zen. Abeltzaintzan, korten desinfekziorako eta ganaduen apatxetako gaixotasunak sendatzeko. Larrugintza industrian, animalien larruari haragia kentzeko erabiltzen zen. Medikuntzan, amigdalitisa, faringitisa eta azaleko gaixotasunak sendatzeko kare urarekin gargarak egitea agintzen zen. Bitxia da arrautzak kontserbatzeko erabilera.

Ikus daitekeenez, funtzio ugari betetzen zuen kareak eta ondorioz, Euskal Herri tradizionaleko geografian nonahi azaltzen ziren karobiak. Baina, XX. mendean zehar, abonu kimiko eta porlanaren produkzio industrialarekin lehiatu ezinik, bertan behera uzten hasi ziren, mendearen erdirantz guztiz desagertu arte. Azken aldian karea gehienbat ondare historikoaren zaharberritze lanetan erabili bada ere, gaur egun arlo teknikoan zein ingurumen eta profilaxi mailan aurkezten dituen abantailen ondorioz, eraikuntzan gero eta garrantzi handiagoa hartzen ari den materiala da eta bere erabilera gero eta gehiago ari da zabaltzen.

Kareharria, egurra eta sua nahasten dira karobian

ARGAZKIA: J.M.Arruabarrena

Abuztuaren 7an, igandean, kare bizia oka egiten hasiko da karobia

Abuztuaren 6an eta 7an berriro ikusi ahal izango da kare labea ketan!

KAROBIA PIZTEKO EKITALDIA

Eguna: abuztuaren 6an, larunbatean.

Ordua: goizeko 11:00etan, Otzerinmendiko Kofradiak piztuko du karobia.

Zer egiten da: karobia egurrez betetzen da, gainean kareharria jartzen zaio eta piztu egiten da. Bertara hurbiltzen den jendeak prestaketa lanetan parte hartzeko aukera izaten du.

Hamaiketakoa: Karobia piztu ondoren, San Justora hurbildu direnen artean hamaiketakoa banatuko da: urdaia eta *pamitxea*.

Karboia pizteko ekitaldia

San Juston Gorbeialdeko erromeriarik herrikoi eta bitxienetakoa bizitzen da

Abuztuko lehenengo asteburuan, Gorbeia mendiaren magalean, Zeanuriko (Bizkaia) Otzerinmendi auzuneko Justo eta Pastor Deunen basilizaren inguruan Arratia bailarako erromeriarik bitxi eta herrikoienetakoa ospatzen da.

Erromeria ermitaren aurrean

San Justo jaiei larunbatean, **abuztuaren 6an, emango zaie hasiera karobia pizteko ekitaldiarekin.** Karobia piztu ondoren, hamaiketakoa egongo da San Justora hurbiltzen diren guztientzat: urdaia eta *pamitxa*.

Aurten mezea zapatuan, San Justo egun berean izango da, 12:30ean. Mezearen ostean maiordomoak *barauskarria* —ardao zuria eta gailetak— banatuko ditu.

14:30ean, kofradiako auzo-bazkaria egingo da San Justuko hariztipecan. Bazkari herrikoi horretan edozeinek parte har dezake, aurretik izena emanda.

Hurrengo egunean, abuztuaren 7an, igandean, San Justoko erromeria ospatzen da. 12:30ean herriko dantzarien erakustaldia izango da. Goizean zehar paella eta tortilla txapelketak jokatuko dira. Eguraldia lagun eta ohitura jarraituz, asko izango dira da San Justoko hariztipecan bazkaltzen geratuko direnak. Arratsaldean 17:30etik aurrera, bola eta mus txapelketa jokatuko dira.

Meza ostean, barauskarria banatzen du maiordomoak

SAN JUSTO JAIAK= OTZERINMENDIN (ZEANURIN)

ABUZTUAREN 6an eta 7an

LARUNBATA, ABUZTUAREN 6a

- * 11:00etan: * Karobia piztea.
*Piztu ondoren, HAMAIKETAKOA:
urdaia eta pamitxa.
- * 12:30ean: MEZA
- * Mezaren ostean, BARAUSKARRIA
- * 14:30ean: KOFRADIAKO AUZO-BAZKARIA

INGANDEA, ABUZTUAREN 7a

- * 12:30ean: Herriko dantzarien erakustaldia.
- * 14:00etan: Paellen lehiaketaren sari banaketa
- * 17:30ean: Mus txapelketa
- * 18:00etan: Bola txapelketa

